

Barnrätt i hälso- och sjukvård

- vad är vi bra på
- och vad borde bli bättre?

Reflektioner utifrån Nobab-standard

Vilka är vi?

Nobab-medlem

- Många olika yrken
- Barn / unga?
- Hela landet!
- Vilka har Nobab- eller barn-funktion?

Barnrättsombudet

- BUP, gatubarn, Ecpat, skolor
- Uppdrag och avtal
- ”Rådgivare”: utbildar, gör planer och rutiner, fixar dialoger och granskar 1177, digitalisering etc

Ok, har något blivit bättre sedan 1988 då Nobab antogs som standard för svensk barnsjukvård?

- ps samma år som min arbetsgivare föreningen BO i Uppsala bildades
- ps ett år före Barnkonventionen ☺

Nordisk standard för barn och ungdomar inom hälso- och sjukvård

Utarbetad i enlighet med FN:s barnkonvention

1. Vårdform

Barn skall läggas in på sjukhus endast när den nödvändiga behandlingen och omvårdnaden inte kan ges på ett lika bra sätt i hemmet eller i öppen vård

2. Relationer, närhet och trygghet

Barn på sjukhus har rätt att ha föräldrar eller annan närstående hos sig under hela sjukhusvistelsen

3. Föräldramedverkan

Föräldrar skall få hjälp och uppmuntran att stanna hos sitt barn och få möjlighet att övernatta. Föräldrar skall inte behöva få extra kostnader eller förlora inkomst i samband med barnets sjukhusvistelse. Föräldrar skall få information om avdelningens arbetssätt och rutiner och få stöd att ta aktiv del i barnets vård.

4. Information

Barn och föräldrar skall få information om barnets sjukdom, behandling och vård på ett sätt som de kan förstå och som är anpassat till barnets ålder. Åtgärder skall vidtagas för att minska fysisk och psykisk stress.

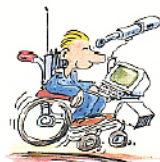
5. Medbestämmande

Barn och föräldrar skall - efter grundlig information - vara delaktiga i beslut som gäller behandling och vård av barnet. Alla barn skall skyddas mot onödiga medicinska behandlingar och undersökningar.

6. Miljö

Barn skall vårdas tillsammans med andra barn och inte på vuxenavdelningar. Barn behöver träffa jämnåriga för lek och aktiviteter under trygga förhållanden. Det får inte finnas åldersbegränsningar för besökare till barn.

7. Stöd i utvecklingen

Barn skall ha möjlighet till lek och skolundervisning som är anpassad till deras ålder och sjukdomstillstånd, i en miljö som skall vara utformad och utrustad för att möta deras behov. Personal skall vara specialutbildad för att arbeta med sjuka och funktionshindrade barn.

8. Kvalificerad personal

Personal som vårdar och behandlar barn skall ha sådan utbildning och kompetens att de kan bemöta de fysiska och psykiska behoven hos barnet och dess familj.

9. Kontinuitet

Vård- och behandlingsteamet skall vara organiserat så att det tillförsäkrar varje barn kontinuitet i vården.

10. Respekt och integritet

Barn skall bemötas med takt och förståelse och deras integritet skall respekteras.

Bild: Per

1 **Vårdform**

Barn ska läggas in på sjukhus endast när den nödvändiga behandlingen och omvårdnaden inte kan ges på ett lika bra sätt i hemmet eller i öppen vård.

- Över 50% av besöken på barnakuten är onödiga! Säger Jonas Ludvigsson och föreslår avgift på akuten.
- Hur funkar triage idag? Får rätt barn hjälp?
- 1177 avlastar, men funkar ”första linjen”? Prioriteras den?
- Funkar samarbetet sjukvård och elevhälsa? Kan fler hjälpas utanför sjukhuset?
- Avancerad hemsjukvård? Dyr, men billigare än sjukhuset?!
- Rätt att dö hemma?
- Hur kan digitalisering bidra?

Bild: Pef

2 Relationer, närhet och trygghet

Barn på sjukhus har rätt att ha föräldrar eller annan närstående hos sig under hela sjukhusvistelsen.

Bild: Pef

3 Föräldramedverkan

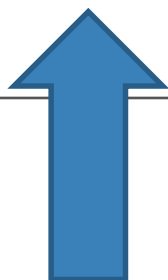
Föräldrar ska få hjälp och uppmuntran att stanna hos sitt barn och få möjlighet att övernatta; inte behöva få extra kostnader eller förlora inkomst i samband med barnets sjukhusvistelse; få information om avdelningens arbetssätt och rutiner; få stöd att ta aktiv del i barnets vård.

- Artikel 9 BK – ej skiljas från föräldrar annat än för barnets bästa
- Patientlagen 3:3 Vårdnadshavare ska få den info barnet får.
- Men vad menas med ”vara nära barnet i vården”? Hur ser det ut?
- BB allt färre lägen då nyfödd hålls borta från mamman.
- Allt fler tonåringar får vård själva på mottagning. Och video-möten ökar.
- Möjlighet övernattning förälder beroende på vårdform.
- Motsats - på avdelningar vanligt att vården inte *får tag på* ansvarig eller tröstande vuxen. Även vid mottagningsbesök.
- Fråga: hur ser vi på syskonet som anhörig?

4 Information

Barn och föräldrar skall få information om barnets sjukdom, behandling och vård på ett sätt som de kan förstå och som är anpassat till barnets ålder. Åtgärder skall vidtagas för att minska fysisk och psykisk stress.

- Nr 4 skrevs nog utifrån att informationen skulle anpassas. Bra. Men fick alltid barn information? Får dem det nu?
- Skärpning genom kap 3 i Patientlagen som tydligt gäller alla.
Obs även mycket svåra besked
- Stor ökning av rätten till kvalificerad ”förberedelse” inför procedur med smärta et. Minska upplevd stress i vården idag en standard.
- Snabbast förändringar kanske i samband med kostsamma procedurer, som MR?
- Anpassad info för de med kognitiv nedsättning, tex Barnrätt För Alla www.barnrattforalla.se (gratis material)

Bild: Perf

5 Medbestämmande
Barn och föräldrar skall - efter grundlig information - vara delaktiga i beslut som gäller behandling och vård av barnet. Alla barn ska skyddas mot onödiga medicinska behandlingar och undersökningar.

Inte bara fina ord !! Och det är snarare medbestämmande än ”delaktighet”.

- Artikel 12 i BK - rätt att komma till tals
- FB 6 kap 11§ - Vårdnadshavarens rätt och skyldighet MEN tilltagande hänsyn till barnets egen inställning.
- PatL 4 kap 3§ - barnets inställning till en vårdåtgärd ska klarläggas och beaktas så långt som möjligt i förhållande till barnets ålder och mognad.
- Barnläkarföreningen policy - Barnet ska så långt som möjligt informeras, höras och delta i beslut om ingrepp.
- **Jag tror att barn kliniskt idag har ett klart ökat inflytande i vården.**
- Men vi vet inte. Nationell Patientenkät frågar bara barn äldre än 15 år.

Bild: Pef

6 Miljö

Barn skall vårdas tillsammans med andra barn och inte på vuxenavdelningar. Barn behöver träffa jämnårig för lek och aktiviteter under trygga förhållanden. Det får inte finnas åldersbegränsningar för besökare till barn.

Pef

8 Kvalificerad personal

Personal som vårdar och behandlar barn skall ha sådan utbildning och kompetens att de kan bemöta de fysiska och psykiska behoven hos barnet och dess familj.

- 1 av 3 barn på Akademiska sjukhuset vårdas på vuxenavdelningar. Hur har ni det?
- Barnkonventionen ger inte mycket stöd här ... möjligtvis Artikel 31- rätt till lek.
- Andra lagar i Sverige säger inget om detta.
- Vilken ”miljö” ett barn vårdas i handlar inte bara om lokaler, utan om barnkompetens. Här råder inte barn-perspektiv i prioriteringarna. Här råder verksamhets-perspektiv.
- Erbjuds lekterapi för unga patienter oavsett om de är på ”vuxen” eller på ”barn”?
- Får 16-åriga Kalle besöka och sova över hos sin jämnåriga tjej? Lika regler?

Bild: Pef

7 Stöd i utvecklingen

Barn ska ha möjlighet till lek och skolundervisning som är anpassad till deras ålder och sjukdomstillstånd, i en miljö som skall vara utformad och utrustad för att möta deras behov. Personal skall vara specialutbildad för att arbeta med sjuka och funktionshindrade barn.

- På sjukhuset finns sjukhuskola. Väl?
- Men funkar SAMVERKAN med hemskola?
- Barnläkarföreningen policy - Barn med funktionshinder bör få ...
- Artikel 23 BK – bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv ...
- LSS - ... ska få möjlighet att leva som andra.
- LSS 6a§ Barnets bästa ska särskilt beaktas,
- LSS 26b§ LSS- Barnet får höras om det kan antas att barnet inte tar skada av samtalet, utan vårdnadshavarens samtycke eller i dennes närvaro.
- LSS verkar bra, men klarar samhället av löftena i LSS? Med fler allvarligt sjuka?

9 Kontinuitet

Vård- och behandlingsteamet skall vara organiserat så att det tillförsäkrar varje barn kontinuitet i vården.

10 Respekt och integritet

Barn skall mötas med takt och förståelse och deras integritet ska respekteras.

- Är vården organiserad utifrån barnets eller verksamheters, utbildningarnas, professionernas perspektiv? Eller kanske utifrån vuxna patienters perspektiv?
- Hur görs övergångar från barn- till vuxensjukvården?
- Hur görs övergångar mellan hemsjukvården och region- eller rikssjukvården? Finns särskilda utmaningar för barn gällande centraliseras specialiserad sjukvård?
- Erbjuds barn (egen) fast vårdkontakt?
- Ni som är här har säkert ett fantastiskt bemötande!
- Men, vi vet inte. Det mäts ej.

Nordisk standard för barn och ungdomar inom hälso- och sjukvård

Utarbetad i enlighet med FN:s barnkonvention

1. Vårdform

Barn skall läggas in på sjukhus endast när den nödvändiga behandlingen och omvårdnaden inte kan ges på ett lika bra sätt i hemmet eller i öppen vård

2. Relationer, närhet och trygghet

Barn på sjukhus har rätt att ha föräldrar eller annan närstående hos sig under hela sjukhusvistelsen

3. Föräldramedverkan

Föräldrar skall få hjälp och uppmuntran att stanna hos sitt barn och få möjlighet att övernatta. Föräldrar skall inte behöva få extra kostnader eller förlora inkomst i samband med barnets sjukhusvistelse. Föräldrar skall få information om avdelningens arbetsätt och rutiner och få stöd att ta aktiv del i barnets vård.

4. Information

Barn och föräldrar skall få information om barnets sjukdom, behandling och vård på ett sätt som de kan förstå och som är anpassat till barnets ålder. Åtgärder skall vidtagas för att minska fysisk och psykisk stress.

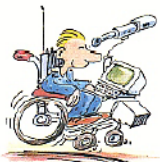
5. Medbestämmande

Barn och föräldrar skall - efter grundlig information - vara delaktiga i beslut som gäller behandling och vård av barnet. Alla barn skall skyddas mot onödiga medicinska behandlingar och undersökningar.

6. Miljö

Barn skall vårdas tillsammans med andra barn och inte på vuxenavdelningar. Barn behöver träffa jämnåriga för lek och aktiviteter under trygga förhållanden. Det får inte finnas åldersbegränsningar för besökare till barn.

7. Stöd i utvecklingen

Barn skall ha möjlighet till lek och skolundervisning som är anpassad till deras ålder och sjukdomstillstånd, i en miljö som skall vara utformad och utrustad för att möta deras behov. Personal skall vara specialutbildad för att arbeta med sjuka och funktionshindrade barn.

8. Kvalificerad personal

Personal som vårdar och behandlar barn skall ha sådan utbildning och kompetens att de kan bemöta de fysiska och psykiska behoven hos barnet och dess familj.

9. Kontinuitet

Vård- och behandlingsteamet skall vara organiserat så att det tillförsäkrar varje barn kontinuitet i vården.

10. Respekt och integritet

Barn skall bemötas med takt och förståelse och deras integritet skall respekteras.

Gör gärna er egen Nobabspaning hemma i er verksamhet.

Eller använd er av kriterierna framtagna av Nätverket för Barnanpassad vård.

www.barnanpassadvard.se

Tack för mig ... vi ses igen här på konferensen

www.boiu.se/region
martin.price@boiu.se
facebook & twitter:

www.regionuppsala.se/BR
018-694499
“uppsalabarn”